

Ens hem citat al Pont Major, a Girona, on té un estudi-taller gegant, una nau industrial. És un diumenge tramuntanat i clar, fresc. Josep Niebla (Tetuan, 1945) ha estat i és un treballador infatigable, i la seva obra ha estat present en innumerables exposicions individuals i col·lectives a Girona, a Suïssa, per les Espanyes, a Alemanya... Ha estat un digníssim representant d'aquest col·lectiu. Em rep amb la franquesa que l'ha caracteritzat sempre, i seguidament em presenta la seva dedicada muller, la Montserrat, procedent de l'Almóster. Fa poc temps que ocupa aquest taller després que va deixar el de Casavells, on ha pintat i viscut els darrers vint anys, i li fa il·lusió veure un lloc tan diàfan i ben compartimentat que li permet treballar gairebé sense limitacions d'espai, poder organitzar trobades amb música o espectacles en directe i mantenir en ordre la seva col·lecció de quadres i la seva immensa biblioteca.

Niebla, un atleta de la pintura

SEBASTIÀ GODAY > TEXT I FOTOS

Mira endarrere,
mira, com avancem!

ENRIC CASASSAS

A tu, qui
siguis, t'invito
a trobar les coses amb
la transcendental bellesa,
com jo les trobo, i tindràs el
poema.

JOAN BROSSA

Josep Niebla, des d'ara en Niebla, ufanós del seu taller i d'alguns dels quadres que ha anat acumulant i estintolant a les llargues parets de la nau-taller, ens rep entremig d'un cavallet i d'una pintura apaïxada de les onades del mar, que ha estat un tema recurrent des de la seva infància a Tetuan. Allà, amb el suport familiar i, per damunt de tot, el de la seva mare, va començar a dibuixar i a pintar amb la complicitat del seu germà Antonio, galerista; i, també, amb el mestratge que Niebla m'ha recalcat un munt de vegades: el del pintor Miguel Bernardini (1898-1970). Amb ell, a Tetuan i a Ceuta, Niebla va aprendre una part substancial de l'ofici de pintor que sempre li ha estat de rigor en l'esdeve-

nir dels seus projectes. Indefectiblement em parla de les aventures que van suposar les grans pintures de Sant Feliu de Guíxols, a l'espigó del port, o la de Platja d'Aro, o la de Buenos Aires o Palma, però principalment de la de les Olimpíades de Barcelona —actualment en el pavelló d'esports de l'Estació del Nord, a Barcelona—, que l'alcalde Pasqual Maragall va encomanar-li, i també li va proporcionar un elevador autoportant per poder estalviar-se la bastida. Però totes aquestes macropintures necessitaven d'una trajectòria prèvia que Niebla aconsegueix després del seu pas per Belles Arts de Sevilla i el trasllat familiar, gairebé com una família de *pieds-noirs* a l'espanyola, amb la seva arribada a Girona. La seva obra evoluciona des d'un titubejant academicisme i unes certes

Mural Olimpíades 1992. Acrílic sobre tela. 210 metres quadrats.
Estació del Nord, propietat de l'Ajuntament de Barcelona.

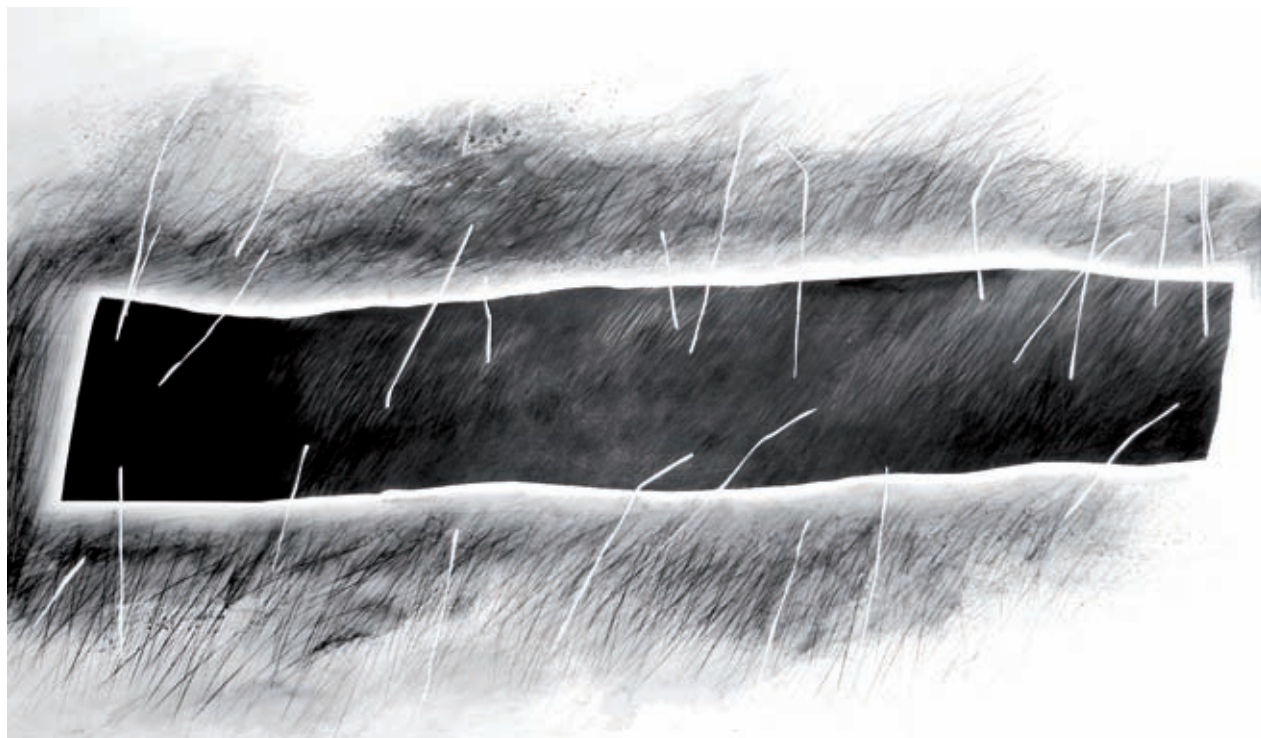
topades amb el surrealisme més militant fins a les seves postures més radicals i polítiques, perquè no podem deslligar mai el Niebla pintor i dibuixant del Niebla proper i gairebé hiperactiu. És possible que l'obra *Diguem No*, de 1975, compendii el treball previ al Niebla més identificable i fastuós. Una peça en què la formalitat de les lletres es complementa amb tota mena de tècniques pictòriques, degradats, colors potents, gestualitat... i tot agombolat pel missatge directe i punyent del «Diguem No», que directísimament al·ludeix a l'himne emblemàtic de Raimon, i igualment fa que sigui una pintura símbol del «pop art» català. De ben segur que abans d'arribar a aquesta construcció Niebla ha dibuixat i pintat multitud d'obres. Totes, però, han anat adobant pacientment l'obra que desenvoluparà amb encara més contundència i que adquirirà l'empremta, la cal·ligrafia que farà que les seves creacions siguin un punt de referència de l'art català contemporani. En Niebla em diu que el seu gremi, el dels pintors, és un gremi petit on no hi ha molts artistes bons.

Rigorós i meticulós

En Niebla em confessa que en els seus quadres —siguin encàrrecs de format gegantí, siguin obres més orientades al col·leccionista privat, siguin d'una sèrie temàtica (el mar, Petra de Jordània, l'amor, memòria, dibuixos, lletres...) com els que ha anat desenvolupant al llarg del seu esdevenir—ha fet servir un mateix mètode pictòric format per un rigorós i meticulós estudi preparatori de l'obra, amb croquis i esbossos, i també amb una exhaustiva pre-

> *Un mestratge que Niebla m'ha recalcat un munt de vegades: el del pintor Miguel Bernardini*

paració intel·lectual. Aquest bagatge, en el moment que creu oportú, li permet llançar-se a resoldre la tela o la fusta amb una gran celeritat, com si l'obra fos un camp de batalla que necessités la certesa de la velocitat per accomplir les estratègies dissenyades. I tot això ho atribueix als aprenentatges que va rebre a Tetuan de Bernardini i, ja entortolligat en el record, a la destresa amb què el seu pare el va voler ensinistrar en l'esport de l'atletisme. Perquè el seu pare —que va ser fuster— era un amant declarat de l'atletisme, un constant amateur, i Niebla era bo en les curses curtes de velocitat, en què cal donar-ho tot en poc temps. Ambdues característiques són més que evidents en les grans pintures murals, però també es poden detectar en pintures com *La lluna blanca d'Arafat*, de 1986. En aquesta obra, en un immens espai blanc, desèrtic però replet a vessar d'esperança, il·luminat per una lluna diguem-ne islàmica, amb un ús dels blancs gairebé de la categoria del millor Zurbarán, l'artista enganxa una kufia —el mocador palestí— en la part esquer-

Àfrica en la memòria. 2005
Carbonet sobre paper. 203x306 cm. Col·lecció particular.

Camp d'amor. 1990. Acrílic sobre tela enganxada sobre fusta més ferro pintat. Col·lecció privada.

Diguem no, num 3. 1975. Acrílic sobre tela. 100x120 cm. Col·lecció particular.

ra, entre esclatxes de pintura fosca i marró com sang presa, que evoquen el sofriment que un Arafat, en aquells moments pletòric, haurà de mitigar; Arafat és al·legoritzat per la kufia, sabudament emblemàtica d'aquest líder tan controvertit. Niebla sempre es mobilitzarà per les causes dels més dèbils, i per la palestina en particular.

Tècnicament, l'efectivitat contundent del color i el gest de la pintura de Niebla no s'han de desaparitar del dibuix de grans dimensions, àmbit en què l'artista sempre ha evidenciat un saber fer indomable perquè sap —i tornem als ensenyaments de joventut— que el dibuix és tot allò que l'artista utilitza de bastida i és el sostenidor de

la pintura, tal com poetitzava Rafael Alberti; i entre una enorme dificultat per triar-ne un, potser *Àfrica en la memòria*, que sintetitza molts dels punts de referència de Niebla: el format de dibuix gairebé impossible, la pulcritud de realització, els claroscurs i degradacions de la llum, les formes més aviat netes i les més atzaroses, el contrapunt donat

Lluna blanca d'Arafat. 1986.
Acrílic sobre tela enganxada sobre fusta. 183x305 cm. Col·lecció privada.

per les ratlles que s'introdueixen en qualsevol de les construccions... En definitiva, un dibuix al carbonet que ens demostra allò tan difícil d'explicar i que només posseeixen els grans artistes: l'art que pot sorgir d'un llapis i un paper. Potser la remembrança dels viatges a l'Àfrica, o potser la vida a l'interior d'un bot insignificant en un riu africà on tot s'envolta de llum i memòria. Perquè, en la trajectòria vital de Niebla, el viatge, les estades fora del taller, sempre han estat viscudes a l'inrevés del *guiari*, sempre amb comunió amb els ciutadans i envoltat de les forces intel·lectuals i polítiques que han contribuït a bastir amb més fortalesa l'engranatge memorístic per poder treballar amb més soltesa i exactitud una exaltació de l'intercanvi.

De Tàpies a Maragall

Evidentment, la trajectòria de Niebla no es pot deslligar de la seva vida personal, de la qual no és donat a parlar gaire, en el benentès que no són temes que importin a ningú fora d'ell mateix. Però existeixen moments en què els avatars vitals han estat protagonistes de la seva reflexió pictòrica en moments àlgids de felicitat i, tanmateix, dels seus contraris. Possiblement tenen noms i cognoms, i *Camp d'amor*, de 1990, permet una interpretació de la vida conjugal de color de rosa, expressió amb què és normal referir-s'hi quan tot va bé

> *L'assemblatge d'elements a la tela completa un altre concepte definitori de l'art de Niebla*

i hom esgrafia cors, flors i violes. I en el quadre s'encasta, a l'esquerra, un potent ferro en clara al·lusió a la virilitat, i a la dreta, pintada en blanc, la delicadesa vaginal de la dona. Entremig, l'amor, el rosa. L'assemblatge d'elements a la tela completa un altre concepte definitori de l'art de Niebla, que manté una generositat proverbial, com també una inveterada i fluent necessitat de compartir experiències amb coneguts, amics i satèl·lits, amb persones de nova coneixença, persones que l'ajuden a enriquir-se i, també —i mai no se n'ha amagat— a estendre els seus camps de relació professional. Perquè —i m'ho repeteix sovint— des dels disset anys que viu de la pintura i per la pintura, esperonat per la primera

empenta que va rebre de la seva mare. I recorda l'arribada a Girona amb els pares i els onze germans, que, encara ara, es retroben tres o quatre vegades a l'any en unes xefles familiars plenes de records i cançons, i que veneren i rebroten el Tetuan enyorat del protectorat; i em recorda l'anècdota un punt personal de quan Pasqual Maragall, amic íntim i gairebé veí, l'anomena Boira. I em recorda que Tàpies i la seva esposa Teresa el van acollir gairebé filialment a la seva arribada a Barcelona, i que Tàpies va ser un referent inspirador. També va apreciar el fet de poder mantenir una bona i fluïda relació amb Joan Brossa. Recorda els anys de la lluita per la democràcia a Girona i a Barcelona, de quan va haver de pintar un mural parapetat per una mena de *garde de corps* de companys de CC.OO dels anys heroics. I és que Niebla, l'amic Niebla, és un potent corredor de fons, un musculat atleta de la pintura, de l'art, un explorador de la pintura.

Sebastià Goday.

Per saber-ne més:

www.josepniebla.com/
www.fundaciovalvi.cat/niebla.pdf